

Indholdsfortegnelse for bilag

1 Godkendelse af referat	2
Bilag 1: Referat - Åbent 230518.....	2
2 Dagtilbudslov: Fælles pædagogisk grundlag og den videre proces (OKJ).....	7
Bilag 1: Beslutningsmemo fælles pædagogisk grundlag.....	7
Bilag 2: Bilag A - Fælles pædagogisk grundlag	12
3 Forberedelse af møde i Børn og Unge udvalget (HvB).....	18
4 Evt.	18
Bilag 1: Eventuelt	18
5 (Lukket).....	20
6 (Lukket).....	20
7 (Lukket).....	20
8 (Lukket).....	20

Bilagsforside

Dokument Titel: Referat - Åbent 230518

Dagsordens titel Godkendelse af referat

Dagsordenspunkt nr 1

Referat

MBU - Rådmandsmøde

Dato: 23. maj 2018
Tid: 09:15 - 11:30
Sted: G2, lokale 2124A
Deltagere: Hans van Binsbergen (HvB)
Thomas Medom (TM)
Henning Mols (HM)
Søren Aakjær (SOA)
Helle Bach Lauridsen (HBL)
Jan Præstholt (JP)
Hardy Pedersen (HP)
Mia Brix Jensen (referent)

Afbud:

Fraværende:

Bemærk: Afbud fra Ole Kiil

1 Godkendelse af referat

Referatet blev godkendt.

2 Økonomitjek af skolernes almenundervisning (HP)

Forvaltningschef Hardy Pedersen har sat forslaget på dagsordenen, med henblik på at drøfte igangsættelsen af en analyse af folkeskolernes driftsøkonomi på almenundervisningsområdet i Aarhus Kommune.

Indstilling om, at deltagerne på rådmandsmødet drøfter:

- Oplægget til analysen af almenundervisningsområdet.
- Inddragelse af relevante interessenter.

HP præsenterede indstillingen, og bemærkede, at når 50 pct. af skolerne skal have en garantiressource kalder det på, at vi gør noget andet.

Deltagerne drøftede indstillingen.

Der var blandt andet følgende bemærkninger i drøftelsen:

- TM bemærkede at analysen virker fornuftig, og at opgavesnittet er lagt fint.
- Opmærksomhed på udlægningsmodellen – evt. som afledt effekt af analysen.

- I den forbindelse har TM brug for en generel orientering om modellen.
- Enighed om at processen ikke er en del af besparelsesforløbet.
 - Enighed om at involvere BA.

Med disse bemærkninger godkendte TM indstillingen.

(HP følger op)

3 Input til Ny Sundhedspolitik 2019 (OKJ)

Forvaltningschef Ole Kiil Jacobsen har sat punktet på dagsordenen med henblik på en drøftelse og indhentning af kommentarer fra rådmanden til det videre arbejde med de strategiske rammer for Ny Sundhedspolitik 2019 -2022 i Sundhedsstyregruppen 28. maj.

Indstilling om:

- Der ønskes en drøftelse af bilagsmaterialet og det videre arbejde med Ny Sundhedspolitik, herunder:
 - Kan rådmanden tilslutte sig kommentarerne fra forvaltningen
 - Hvilke yderligere pointer skal med til Sundhedsstyregruppen fra MBU

May-Britt Kullberg præsenterede indstillingen.

Der var blandt andet følgende pointer i drøftelsen:

- TM godkendte, at mental sundhed og tidlig indsats spilles ind som emner allerede nu. TM bemærkede, at det ville være en fordel hvis mental sundhed blev løftet op som en overskrift.
- Drøftelse af mål, evaluering og effekt. Der skal være en opmærksomhed på, hvilken effekt som sundhedspolitikken har.
- Fokus skal være på investeringer ikke investeringsmodeller
- Vi skal være mere skarpe på hvad vi mener med mental sundhed. Fælles sprog. Jf. WHO's og sundhedsstyrelsens definition:
"En tilstand af trivsel hvor individet kan udfolde sine evner, kan håndtere dagligdags udfordringer og stress, på frugtbar vis kan arbejde produktivt, samt er i stand til at yde et bidrag til fællesskabet". Mere end fravær af psykisk sygdom.
- Ikke kun tidlig og opsporende indsats.
- Opmærksomhed på samarbejdet med regionen.
- Det ene opgaveudvalg (§17.4 udvalg) omhandler Sundhed fra 0 til 100 år. Vi skal være opmærksomme på målgruppen for dette arbejde. Er pt meget bredt.
- Sundhedskompetence til at kunne trives i sit liv.
- Flytte fokus fra individet til omgivelserne, herunder at skole, arbejde og naboer skal bidrage).

(OKJ følger op).

4 Status på handleplan mod parallelsamfund (OKJ)

Den 31. august 2016 indgik byrådet aftalen "Vi accepterer ikke samfundsundergravende parallelsamfund". Konkret udmønter aftalen sig i en 42-punktshandleplan, kategoriseret under 10 forskellige temaer.

Nærværende notat samt det vedlagte uddybende baggrundsnotat har til formål at give Rådmanden for Børn og Unge et overblik over – samt status på – de 10 initiativer, som MBU er hovedansvarlige for. Herudover gives en status på to udvalgte initiativer, som MBU er medansvarlige for.

Det indstilles at:

- Rådmanden drøfter og godkender status på 42 pkt. handleplanen -herunder baggrundsnotat.

Marianne Holst Nielsen og Marianne Bak præsenterede indstillingen og de 10 + 2 initiativer blev gennemgået.

Der var blandt andet følgende bemærkninger i gennemgangen.

Nr. 13. Tydeliggøre forældrenes ansvar

- Drøftelse af mulighederne for at en konsulent understøtter udviklingen af medborgerskab og nærdemokratiet.
- Informationsmaterialet vil blive revideret i forbindelse med den nye dagtilbudslov.

Nr. 14 Statusudviklingssamtaler og dialoghjulet
Fornuftigt at afvente den nye dagtilbudslov.

Nr. 19 Fravær.

TM ønsker en orientering om området, for at komme endnu tættere på praksis. Herunder gode eksempler på hvordan fravær forebygges i det daglige arbejde på skolerne. Derudover ønsker TM en opmærksomhed på, hvordan vi håndterer fravær fra 0 til 6 år. Emnet skal tænkes ind i arbejdet med tidlig indsats og det at se dagtilbud som et forpligtende fællesskab. **(OKJ følger op)**

Nr. 29 Underretninger

Emnet blev drøftet, herunder tillidsrelationer vs. den faglige usikkerhed.

TM ønsker en status på hvordan initiativet er implementeret i MSO og MSB. Om muligt skal der være en fælles tilgang på tværs af kommunen. Samtidig ønsker TM overvejelser om hvordan vi formidler informationerne til medarbejderne.

Der skal skrives en sag til et rådmandsmøde. **(OKJ følger op)**

Nr. 31.

Med integrationsafdelingen menes der Integration og Fleksjob i MSB. Der er ved at blive udarbejdet materialet i bestyrelse, FU mv.

TM takkede for gennemgangen.

TM tog orienteringen til efterretning.

(OKJ følger op)

5 Forberedelse af møde i Byrådet (HVB)

Ingen bemærkninger denne gang.

6 Evt.

TM orienterede om et møde med repræsentanter fra forældrebestyrelser/råd i dagtilbuddene, hvor det blandt andet blev drøftet:

- Opmærksomhed på fordele og ulemper ved at uddelegere ansvar.
- Anvendelse af lokaler uden for åbningstid.

TM orienterede om, at han ønsker en temadrøftelse på et rådmandsmøde om de selvejende daginstitutioner **(HvB følger op i første omgang)**.

JP orienterede om et møde med Skole og forældre. Der skrives en sag om det mulige samarbejde til brug for et rådmandsmøde. **(HvB følger op)**.

HvB orienterede om:

- Status på §17.4 udvalg.
- Det kommende møde om BA. **(HvB følger op)**

SOA orienterede om et ekstraordinært møde i SSP. Opmærksomhed på koordinering. **(SOA følger op i forhold til BA)**

HP orienterede om Johannes Baunes plads. Udkast til svar på henvendelse fremsendes til rådmanden **(HP følger op)**.

Bilagsforside

Dokument Titel:	Beslutningsmemo fælles pædagogisk grundlag
Dagsordens titel	Dagtilbudslov: Fælles pædagogisk grundlag og den videre proces (OKJ)
Dagsordenspunkt nr	2

Beslutningsmemo

24 maj 2018
Side 1 af 4

Emne **Forslag til nyt fælles pædagogisk grundlag for dagtilbud i Aarhus Kommune og videre proces for realisering af dagtilbudsloven**
Til Rådmand

BØRN OG UNGE
Pædagogisk afdeling
Aarhus Kommune

1. Hvorfor fremsendes forslaget?

Pædagogisk chef Ole Kiil har sat punktet på dagsordenen for at præsentere forslag til nyt fælles pædagogisk grundlag for dagtilbud i Aarhus, udarbejdet på baggrund af en møderække i studiegruppen om dagtilbudsloven set i en Aarhuskontekst.

Dagtilbudsloven blev endeligt vedtaget af folketinget d. 24. maj 2018. I den forbindelse gives også et overblik over de processer med politisk involvering, der foregår som en del af omsætningen af dagtilbudsloven.

Pædagogik og Udvikling
Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Direkte telefon: 41 85 76 67

Direkte e-mail:
risl@aarhus.dk

Sagsbehandler:
Rikke Slot
Louise Heltborg Budde

2. Indstilling – hvad skal der tages stilling til?

Med afsæt i en kort orientering om processen indstilles:

- At det vedlagte forslag (Bilag A) til fælles pædagogisk grundlag drøftes og godkendes, med eventuelle justeringer, med henblik på at det godkendes af BUPL, FOA og rådmanden ved et rådmandsmøde 20. juni
 - Herunder en drøftelse af den videre kommunikation om grundlaget
- At de beskrevne processer til videre realisering af dagtilbudsloven drøftes og godkendes.

2.1 Det pædagogiske grundlag

"Studiegruppen" bestående af repræsentanter for BUPL, FOA og MBU har mødtes seks gange siden januar. Møderækken har haft fokus på drøftelser af grundlæggende dimensioner i den pædagogiske praksis set i lyset af "Master for en styrket pædagogisk læreplan", børne- og ungepolitikken, strategier mv samt den nye lov for dagtilbud, herunder den nye pædagogiske ramme for dagtilbud og den forstærkede pædagogiske læreplan. Konklusionerne på drøftelserne er løbende blevet samlet op,

skrevet sammen, drøftet igen og er i løbet af møderækken blevet udviklet til det vedlagte forslag til et pædagogisk grundlag for dagtilbuddene i Aarhus Kommune.

24 maj 2018
Side 2 af 4

Repræsentanterne for de faglige foreninger har godkendt forslaget for nu, og efter behandlingen på rådmandsmødet tager de det med tilbage til drøftelse i deres bagland.

Det foreslås, at der efter rådmandsmødet den 20. juni kommunikeres samlet fra rådmand og foreningerne om det fælles pædagogiske grundlag i Børn og Unges kanaler som ugepakke, BU portalen og BU Nyt og evt. i de faglige foreningers egne kanaler. Det kan overvejes om det timingsmæssigt ligger bedst lige før eller efter sommerferien.

I løbet af august sendes en samlet kommunikationspakke til dagtilbuddene om den nye dagtilbudslov med særligt fokus på det pædagogiske grundlag og på materialer, der understøtter udarbejdelsen af den styrkede pædagogiske læreplan. Det foreslås at der også bliver udarbejdet en mere forældrerettet kommunikation af det fælles pædagogiske grundlag, der kan bruges af dagtilbuddene ift. bestyrelser og hjemmeside.

2.1 Videre realisering af dagtilbudsloven

Nedenstående er et kort overblik over øvrige processer med politisk involvering i realiseringen af dagtilbudsloven i Aarhus Kommune. I alle nedenstående processer vil de relevante parter blive involveret, herunder faglige foreninger, lederforeninger, forældreorganisationer og områdechefer og ledere i MBU.

2.1.1 Aftale for dagtilbud i Aarhus Kommune

I forlængelse af arbejdet med studiegruppen nedsættes en forhandlingsgruppe, der vil indgå i en proces med henblik på at udarbejde en "Aarhusaftale" for dagtilbuddene i Aarhus Kommune. Processen forventes at foregå i løbet af efteråret 2018.

Ansvarlig: Søren Aakjær

2.1.2 Rammer og retningslinjer

Kommunalbestyrelsen skal fastsætte rammer og retningslinjer for bl.a. samarbejdet mellem forskellige dele af den kommunale forvaltning og for videregivelse af relevante oplysninger. Der skal desuden være en samlet formidling af kommunens rammer, retningslinjer, prioriterede indsatser, frister mv. på dagtilbudsområdet for at gøre det lettere for forældre og fagprofessionelle at finde relevante oplysninger og danne sig et overblik. Processen forventes at foregå i løbet af efteråret 2018.

Ansvarlig: Ole Kiil Jacobsen

24 maj 2018
Side 3 af 4

2.1.3 Bestyrelser

Den nye dagtilbudslov ændrer i dagtilbudsbestyrelsernes kompetencer. På den baggrund ændres styrelsesvedtægterne for dagtilbudsbestyrelserne. Efter endt høringsproces fremsendes nye styrelsesvedtægter til byrådsbehandling den 22. august 2018. Det forventes, at de nye styrelsesvedtægter godkendes af byrådet den 12. september med ikrafttrædelse fra den 1. oktober 2018.

Ansvarlig: Ole Kiil Jacobsen

2.1.4 Frit valg mellem dagtilbud

Den nye lovgivning kræver, at forældre har mulighed for at ønske frit mellem alle kommunens dagtilbud og blive stående på venteliste på lige fod med andre, selvom de allerede har fået tilbudt en plads i et kommunalt dagtilbud.

Lovændringen træder i kraft den 1. januar 2019 og Børn og Unge arbejder i øjeblikket på en model til løsning af dette krav. Modellen forventes politisk behandlet i løbet af efteråret 2018 med ikrafttræden fra den 1. januar 2019.

Ansvarlig: Hardy Pedersen

2.1.5 Kombinationstilbud

Forslaget om kombinationstilbud giver forældre mulighed for at kombinere et kommunalt dagtilbud med et privat tilbud f.eks. at ansætte en privat børnepasser minimum en 10 timer om ugen. Det giver ligeledes anledning til nye tilsynsforpligtelser.

Børn og Unge udarbejder en model for kombinationstilbud ligesom der udarbejdes retningslinjer for tilsyn med denne ordning.

Modellen for kombinationstilbud fremsendes til behandling på rådmandsmødet den 20. juni 2018.

Ansvarlig: Hardy Pedersen

2.1.6 Bedre betingelser for private leverandører

Kommunen må hverken stille skærpede eller lempede krav til private leverandører. Det vil sige, at der må ikke være nogle kommunale barrierer for at etablere private dagtilbud. Således medfører den nye dagtilbudslov loft over driftsgarantien, evt. justering af driftstilskuddet samt bygningstilskuddet.

Børn og Unge afventer udmelding fra ministeriet om loftet for driftsgarantien. Det er forventningen, at Aarhus Kommune allerede ligger inden for de krav, der stilles. Herudover belyses muligheden for justering af driftstilskud og

bygningstilskud. Endelig er der krav om løbende godkendelse af private tilbud, hvilket Aarhus Kommune allerede gør. Eventuelle implikationer af loftet over driftsgarantien, samt justeringer i driftstilskud samt bygningstilskud forventes fremsendt til behandling på rådmandsmødet den 20 juni.

24 maj 2018
Side 4 af 4

Ansvarlig: Hardy Pedersen

2.1.7 Mulighed for deltidsmøder for forældre på barsel

Denne mulighed eksisterer allerede for alle forældre i Aarhus Kommune, så lovændringen medfører ingen ændringer for praksis.

Ansvarlig: Hardy Pedersen

3. Hvilke ændringer indebærer forslaget?

Enigheden om et fælles pædagogisk grundlag, udarbejdet i en Aarhuskontekst, sætter en tydelig retning for dagtilbuddene i Aarhus Kommune. Samtidig vil det være med til at give dem et godt afsæt til det forestående arbejde med omsætning af de dele af dagtilbudsloven, der omhandler kulturforandringen og den styrkede pædagogiske læreplan.

4. Videre proces og kommunikation

Marianne Gilbert, BUPL Århus og Jack Hougaard Kristensen, FOA Århus deltager i rådmandsmødet d. 20. juni 2018 med henblik på en fælles godkendelse af det fælles pædagogiske grundlag.

Bilag 2/2

**Dokument Titel: Bilag A - Fælles pædagogisk
grundlag**

Bilag A: Fælles Pædagogisk grundlag for dagtilbud i Aarhus Kommune

Fælles pædagogisk grundlag for dagtilbud i Aarhus Kommune

Indledning

Børn og Unge og de faglige organisationer er enige om at dette fælles pædagogiske grundlag er afsæt for arbejdet i dagtilbud i Aarhus Kommune. Grundlaget er udarbejdet i et tæt samarbejde mellem BUPL, FOA og på tværs af MBU. Når det bliver aktuelt at evaluere, og herefter justere i det Fælles pædagogiske grundlag, vil parterne blive involveret.

Dagtilbudslovens beskrivelse af pædagogisk grundlag ligger værdimæssigt i tråd med Aarhus Kommunes børne- og ungepolitik og strategier, der stadig vil være fundamentet for arbejdet med børnene og de unge i Aarhus i et 0-18-årsperspektiv. Det fælles pædagogiske grundlag for Aarhus Kommunes dagtilbud er derfor udarbejdet ud fra formuleringer fra dagtilbudslovens rammesætning og vores lokale børne- og ungepolitik, strategier med videre.

Det er med afsæt i dette fælles pædagogiske grundlag, at dagtilbuddene skal udarbejde den pædagogiske læreplan og udvikle de pædagogiske læringsmiljøer lokalt. For at udvikle og fastholde dagtilbud af høj kvalitet med stærke pædagogiske læringsmiljøer, der understøtter alle børns trivsel, læring, udvikling og dannelse, forholder vi os til følgende tematikker, som beskrevet i dagtilbudsloven.

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber
- Pædagogiske læringsmiljøer
- Forældresamarbejde
- Børn i udsatte positioner
- Sammenhæng med børnehaveklassen
- Læreplanstemaerne

Fælles pædagogisk grundlag for dagtilbud i Aarhus Kommune

I Aarhus Kommune lægger vi vægt på trivsel, læring, udvikling og dannelse for alle børn og unge og på at have høje ambitioner på alle børns vegne. Barndommen har en værdi i sig selv, og vi arbejder ud fra et helhedssyn på barnet og vægter samarbejde med forældrene højt. Samtidig har vi fokus på en tidlig, rettidig indsats og på at skabe gode børnefællesskaber for alle børn med et særligt øje for børn i udsatte positioner.

Vi udvikler stærke pædagogiske læringsmiljøer, der understøtter, at børneperspektivet, legen og en legende tilgang til læring er grundlæggende for arbejdet på dagtilbudsområdet. Vi lægger vægt på kritisk refleksion over egen og fælles pædagogisk praksis og på at arbejde vidensbaseret med at udvikle praksis til gavn for børnene og de unge.

Kvalitet i dagtilbud handler også om den strukturelle kvalitet og stabilitet for børnene og det pædagogiske personale. Det betyder fx organiseringen af dagtilbuddets fysiske rammer, lav personaleomsætning, høj andel af uddannet personale eksempelvis pædagoger og pædagogiske assistenter og organiseringen af hverdagen.

Bilag A: Fælles Pædagogisk grundlag for dagtilbud i Aarhus Kommune

Børnesyn

Det at være barn har en værdi i sig selv, og i børnelivet skal der være plads, tid og ro til at være barn. Udgangspunktet er, at alle børn trives og udvikler sig, når de har passende udfordringer, ser mening og oplever anerkendelse og social samhørighed i forpligtende, rummelige og givende fællesskaber.

Dannelse og børneperspektiv

Børn skal føle sig set og forstået og opleve at have en demokratisk stemme. Børn skal være aktive medskabere af deres egen læring og udvikling inden for rammer, som de voksne har ansvaret for. Der skal lyttes til børnenes oplevelse af, hvordan det er at være i dagtilbud. Hvordan er deres oplevelse af, om de mestrer, kan finde mening og hører til? Børns oplevelse af indflydelse er en tidlig del af deres dannelsesproces og af udviklingen af demokratisk forståelse.

Legen

Børneperspektivet, legen og en legende tilgang til læring er grundlæggende for arbejdet på dagtilbudsområdet. Børns leg er grundlæggende for deres sociale og personlige læring og udvikling, og legen har en værdi i sig selv. Leg betyder både børns spontane leg på deres helt egne præmisser, og den leg, der igangsættes, rammesættes og eventuelt understøttes af de voksne omkring børnene. Begge dele skal gives plads i hverdagene i dagtilbuddet, og vægtningen skal tilpasses behovene i børnegruppen, således at fx børn i udsatte positioner understøttes i deres leg som en del af børnefællesskaberne.

Læring

Børn lærer ved at udforske deres omverden med krop og sanser, ved at blive mødt af spørgsmål og udfordringer og ved selv at undres og stille spørgsmål. Børn lærer også ved at eksperimentere, prøve sig frem, fejle, gøre opdagelser og finde innovative løsninger. Børn lærer gennem kommunikation, udveksling og sociale interaktioner med de andre børn og de voksne i dagtilbuddet. Motivation og passende udfordringer har betydning for at lære og udvikle sig – både som individ og som del af et fællesskab. Børn har brug for voksne, der sætter rammer, guider og vil noget med dem, men de har også brug for plads til at være sig selv og til at gøre deres egne erfaringer.

Læring i dagtilbud sker i en vekslen mellem fx spontane, børneinitierede lege, rutinesituationer og aktiviteter planlagt af de voksne. Når der arbejdes målrettet med børnenes læring skal tilgangen være legende og eksperimenterende, så både læringens indhold og form giver mening for børnene.

Børnefællesskaber

Fællesskaber udgøres af dem vi er, og det vi laver sammen. Alle børn i dagtilbud skal være en værdsat del af et fællesskab, og fællesskaberne skal have noget at byde på for alle børn. Derfor arbejdes med tidlig, rettidig indsats, for at understøtte deltagelsesmulighederne for alle børn.

Leg, læring, udvikling og dannelse sker i børnefællesskaber, som de voksne sætter rammerne for. Dagtilbuddets hverdag skal skabe rum til at børn kan indgå i både kendte og nye relationer på tværs af alder, køn og kultur. Det er det pædagogiske personale og ledelsens opgave at skabe balancen mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet og at inddrage og motivere forældrene, så de tager medansvar for at skabe velfungerende børnefællesskaber.

Pædagogiske læringsmiljøer

Det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbud skal være til stede hele dagen fra modtagelsen om morgenen til de sene eftermiddagstimer. Det pædagogiske læringsmiljø skal blandt andet give barnet mulighed for at eksperimentere og bruge fantasien, lege forskellige og udviklende lege og bruge både emotionelle, sociale og kognitive kompetencer.

Bilag A: Fælles Pædagogisk grundlag for dagtilbud i Aarhus Kommune

I arbejdet med børn i dagtilbud er fokus på at skabe pædagogiske læringsmiljøer, der ud fra et helheds-syn understøtter trivsel, læring, udvikling og dannelse for alle børn. Det kræver viden, der med afsæt i faglig refleksion med kollegaer og ledelse, skal bruges til at udvikle stærkere læringsmiljøer for børnene og stærkere læringsfællesskaber for de professionelle. Lokalsamfundet inddrages i arbejdet med at skabe stimulerende pædagogiske læringsmiljøer for børnene.

Forældresamarbejde

Et godt forældresamarbejde om børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse er af afgørende betydning. Forældrene skal derfor både inddrages aktivt i og have indflydelse på dagtilbuddets arbejde. Samarbejdet sker både i form af det formelle bestyrelsesarbejde/forældrerådsarbejde og samarbejdet i hverdagen på tværs af dagtilbud og hjem om det enkelte barn, og om skabelsen af inkluderende børnefællesskaber.

I det daglige forældresamarbejde indgår også vejledning af og sparring med forældrene om, hvordan de understøtter deres barns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det pædagogiske personale og forældrene afstemmer forventningerne til hinanden og samarbejdet, med afsæt i den enkelte families behov, og alle skal opleve, at de bliver set, hørt og har indflydelse.

Børn i udsatte positioner

Dagtilbud af høj kvalitet med gode pædagogiske læringsmiljøer har stor betydning for alle børn, men særligt for børn i udsatte positioner. Børn kan være i udsatte positioner af vidt forskellige grunde, og det pædagogiske personale og andre fagprofessionelle har ansvar for med tidlig, rettidig indsats at identificere børn med behov for en særlig opmærksomhed. Samtidig skal der arbejdes med rummelige fællesskaber, hvor alle børn har en naturlig plads. Børn i udsatte positioner skal støttes, så de både udfordres tilpas og oplever mestring i det almene fællesskab og efter behov også i mindre gruppesammenhænge med et særligt fokus.

Sammenhæng med børnehaveklassen

Sammenhæng i børnenes liv betyder, at skolen bygger videre på et tydeligt børneperspektiv, der tager over, hvor dagtilbuddet slipper. Det skoleforberedende arbejde i dagtilbud handler især om at der i børnenes sidste år i dagtilbud etableres pædagogiske læringsmiljøer, der understøtter børnenes sociale kompetencer og færdigheder som vedholdenhed og fordybelse. Derved forberedes de på at møde nye sociale og faglige sammenhænge med tro på egne evner, nysgerrighed og gå-på-mod. Det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbud skal også introducere til og give børnene mulighed for at udvikle faglige færdigheder i form af leg med bogstaver, tal, mønstre, former m.v.

Læreplanstemaerne i dagtilbuddet har en tæt indholdsmæssig sammenhæng med tematikker i børnehaveklassen. Arbejdet med temaerne er med til at skabe sammenhæng mellem dagtilbud og børnehaveklassen. Fokus kan fx være på centrale elementer på tværs af dagtilbud og skole som børnenes trivsel, arbejdet med børnefællesskaber og at understøtte børns lyst til at lære og mod på nye oplevelser.

Læreplanstemaerne

Læreplanstemaerne er tilsammen udtryk for et bredt læringsyn. Opdelingen i temaer skal sikre fokus på forskellige centrale elementer i børns læring og udvikling i dagtilbud, men det er afgørende at temaerne tænkes i en sammenhæng i dagtilbuddets arbejde.

Der er i alt seks læreplanstemaer: "Alsidig personlig udvikling", der omhandler at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden i et læringsmiljø præget af både tryghed og nysgerrighed, så de

Bilag A: Fælles Pædagogisk grundlag for dagtilbud i Aarhus Kommune

udvikler bl.a. engagement, livsduelighed, kompetencer til deltagelse mv. "Social udvikling", der omhandler, at alle børn skal trives og opleve at høre til i sociale fællesskaber, og at læringsmiljøet understøtter, at alle børn udvikler empati og relationer, der bidrager til en demokratisk dannelse.

"Kommunikation og sprog", der omhandler at alle børn får mulighed for at kommunikere og udvikle sprog, så de kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden. Dette foregår bl.a. ved at de gradvist udvikler sproget og opnår erfaringer med at sprogliggøre tanker, behov og ideer. Forskellige udtryksformer som skrift-, symbol- og billedsprog skal inddrages, og de sproglige læringsmuligheder skal indtænkes i både rutiner og i planlagte og spontane aktiviteter. "Krop, sanser og bevægelse", der omhandler hvordan alle børn udforsker og eksperimenterer med mangfoldige måder at bruge kroppen på og udvikler krops- og bevægelsesglæde, både i ro og aktivitet.

"Natur, udeliv og science", der handler om at alle børn skal have konkrete erfaringer med og lyst til at udforske natur og naturfænomener og får en begyndende forståelse for bæredygtighed. Samtidig understøtter det, at alle børn aktivt forholder sig til naturfænomener i deres hverdag og får erfaringer med årsag og virkning, sammenhænge og en begyndende matematisk forståelse. "Kultur, æstetik og fællesskab" omhandler, hvordan alle børn indgår i ligeværdige og mangfoldige fællesskaber på tværs af kulturelle baggrunde, normer mv, og at de får kulturelle oplevelser, så deres fantasi, nysgerrighed og kreativitet stimuleres, og de får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

En evaluerende pædagogisk praksis

Professionel dømmekraft og en systematisk faglig og kritisk refleksion over egen og fælles praksis er et vigtigt grundlag for lokalt at udvikle dagtilbud af høj kvalitet. Med afsæt i refleksionen og en stærk feedbackkultur skabes der i dagtilbuddet, afdelingen og i den enkelte gruppe stærkere læringsfællesskaber. Ledelsen har ansvaret for at refleksionen er integreret i hverdagen for alle medarbejdere og organiseret, så det understøtter udviklingen af det pædagogiske læringsmiljø.

Refleksionen forudsætter, at man er nysgerrig og undersøgende på sin egen og hinandens praksis, søger sparring og tilbyder hjælp. Samtidig skal man turde udfordre egne og andres vaner og rutiner og gøre det naturligt at dele viden og ideer til nye løsninger på tværs. Derved opbygges og udvikles både den professionelle kapacitet og dømmekraft. Samtidig er det vigtigt, at der i de enkelte dagtilbud afsættes ressourcer og at der er kompetencer til stede til at understøtte de enkelte læreplanstemaer, herunder at de sættes i spil med hinanden.

Den faglige refleksion sker med afsæt i både kvantitative og kvalitative data. Det er eksempelvis børnenes egne produktioner, meninger, udtryk for trivsel, hvad de er optagede af og forældrenes informationer, holdninger og tilfredshed. Data er også det pædagogiske personales erfaringer, viden fra observation af børnenes leg og fortællinger fra praksis. Sidst men ikke mindst er data også viden baseret på forskning, resultater af evidensbaserede undersøgelser, socioøkonomi, vurderingsredskaber til fx sprog og robusthed mv.

En evaluerende pædagogisk praksis handler om at udvikle kvaliteten lokalt i dagtilbuddet, afdelingen og i den enkelte gruppe, men også om den samlede retning for og udvikling af hele dagtilbudsområdet. Der skal være en balance mellem meningsfuld lokal dokumentation, refleksion over egen og fælles praksis og den fortsatte kommunale tilsynsforpligtelse i forhold til dagtilbud, der forudsætter, at der kan samles op og skabes et generelt billede af kvaliteten på tværs af dagtilbud i Aarhus Kommune.

Bilag A: Fælles Pædagogisk grundlag for dagtilbud i Aarhus Kommune

Vi arbejder i Børn og Unge med afsæt i lokale og politiske årshjul for opsamling på kvalitet på dagtilbudsområdet. Kvalitetsrapporterne og -samtalerne er med til at kvalificere både den lokale faglige refleksion og indsats og den politiske beslutningsproces.

Kvalitet i dagtilbud skal dokumenteres i bred forstand. De lokale rapporter og den opsamlende rapport til byrådet skal derfor både afreportere kvaliteten af læringsmiljøet, den lokale pædagogiske praksis i forhold til fx refleksion samt børnenes progression og dermed udbytte af dagtilbuddets læringsmiljø.

For at sikre en systematisk dokumentation og opfølgning på sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse skal der afprøves og evt. udvikles konkrete værktøjer til at understøtte indsamlingen af både kvantitative og kvalitative data. Det kan være dialogværktøjer, redskaber til at understøtte læreplanstemaer, læringsmiljøet og det enkelte barns progression samt prosatekster med fx praksisfortællinger og refleksioner.

Data indsamles fra forskellige kilder, så både ledere, det pædagogiske personale, forældrene og børnenes stemme høres og indgår i afreporteringen.

Den politiske opfølgning og udvikling

Byrådet har ansvaret for dagtilbuddene og ansvaret for at føre tilsyn med, at dagtilbuddene efterlever de lovgivningsmæssige krav. Byrådet skal definere rammer for dagtilbuddene og skal også definere retningslinjer for samarbejdet mellem dagtilbud, fritidstilbud og skolen og dagtilbuddets samarbejde med andre aktører som fx sundhedsplejen, PPR mv. Byrådet skal desuden sikre, at den pædagogiske læreplan og dens børnesyn og brede læringsforståelse er udgangspunktet for al ledelse af det pædagogiske arbejde i dagtilbuddene.

Udviklingen på dagtilbudsområdet skal drøftes politisk mindst hvert andet år, som en del af et toårigt årshjul. Afsættet for de politiske drøftelser skal være, hvordan kommunens rammer og prioriterede indsatser understøtter, at dagtilbuddene kan opfylde dagtilbudslovens krav. Drøftelserne tager udgangspunkt i det tilsyn, kommunen fører med dagtilbuddene og andre relevante informationer og nøgletal, fx forældretilfredshed, andelen af uddannet personale, 3-årssprogvurdering mv. En samlet afreportering danner grundlaget for den politiske drøftelse af udviklingen på dagtilbudsområdet med yderligere mulighed for temadrøftelser om emner af særlig interesse.

På baggrund af de politiske drøftelser kan det besluttes at iværksætte tiltag til at understøtte og kvalificere dagtilbuddenes arbejde med udvikle stærke pædagogiske læringsmiljøer, der fremmer børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Tiltagene kan fx være rettet mod at understøtte arbejdsmiljøet, kompetenceudvikling eller organiseringen af dagtilbud. Det kan også være tiltag, der understøtter dialogen mellem dagtilbud og forvaltning eller understøtter det pædagogiske tilsyn og derigennem bidrager til at udvikle kvaliteten. Nye tiltag skal være meningsfulde og i tråd med den pædagogiske læreplan.

[Underskrift fra rådmanden]

Bilagsforside

Dokument Titel: Eventuelt

Dagsordens titel Evt.

Dagsordenspunkt nr 4

Eventuelt